

FOAIE

центръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 34.

Luni 24. August.

1842.

ВЪДЪВИЛЕ ШИ ПАРАГРАФЪЛ.

(Anecdote.)

Politia . . . , пѣ, че есте редикатъ не хотаръле адоъ статъри, кѣпринде кѣ партеа еѣ де кѣтръ порд апроане де цѣмътате де лок каре се афлъ венит прин дѣни кондѣionate дела ачеѣ че се хрѣпеск акѣм кѣ малъ дн сѣнл лѣ Авраам, кѣтръ аверѣле тѣвѣстѣреѣ М . . . ; ачасть сѣвнтъ проприетате дѣпъ време аѣ дн гѣдѣит четѣдѣнѣлор кѣ оарекаре платъ апѣалъ сѣпт пѣме де емватѣк саѣ безѣтѣн, дн фѣндареа ашѣзѣреѣ лор пентрѣ вечѣнѣче; шѣ ачеѣ че аѣ шѣт дн цѣлеце маѣ вѣне сепсѣл кѣ вѣнтѣлѣ де „Фѣлотѣмон“ сѣнт стѣпѣнѣѣ локѣрилор маѣ дн тѣнсѣ шѣ маѣ вѣшоаре де плата емватѣкѣлѣ.

Ла марѣенеа ачеѣдѣѣ политѣѣ, кѣм аш зѣче де аѣче де знде скрѣѣ еѣ акѣм сѣре амеазѣлѣ дн сѣвѣргѣл П . . . маѣ тѣлте ѣемеѣ вѣдѣве авѣ дн стрѣмошѣ статорнѣчѣте лѣкѣнѣцѣле лор; асѣпра ачестора сѣвнтъ проприетате реклатѣ кѣ де доѣ анѣ пѣ ар фѣ зрѣвѣтоаре кѣ плата емватѣкѣлѣ пентрѣ локѣрилѣ че аѣ кѣпрѣнс; дн зрѣма кѣрѣа потрѣвѣт кѣ \$\$\$ дн леце, шѣ а дн со дѣтелор довезѣ дренте ла кѣтпѣнѣт дн фѣ дошате де реглемант, аѣ гонѣт не пѣрѣате

din лѣкѣнѣцѣле лор, ретѣнд ачеле дн фолосѣл лѣѣ.

Вѣдѣвилѣ пѣлѣсѣрѣ дн аѣнтѣа проприетарѣлѣлѣ: Тѣ, неаѣ гонѣт дн лѣкѣнѣцѣле стрѣмошѣлор. Орфанѣѣ пострѣ реташѣ фѣрѣ адѣпостѣре, третѣрѣ дн пѣнѣнтѣ вѣшѣлор стрѣине, пентрѣ а фѣ дн гѣдѣвѣдѣѣ сѣ се ачѣезе дн лѣкѣнѣцѣ стрѣине — ла ветре стрѣине — лѣнгѣ фокѣрѣ стрѣине, шѣ пѣкѣзѣре пѣ сѣнт прѣѣнѣцѣѣ; сѣракѣл претѣтѣндене есте зрѣчос. Кѣнд вѣлѣл попѣеѣ черпѣце зпѣверсѣл, серманѣѣ копѣѣ дн зпѣгѣ злѣдѣлор дн пресѣрѣ цѣпѣнкѣле тѣкѣлоаселор пѣме — цѣпѣнкѣле воастрѣ, черѣнд сѣѣ дѣчет ла каселе стрѣмошѣцѣѣ, ла каселе поастрѣ шѣ а пѣрѣнѣдѣлор пострѣ, черѣнд кѣте о фѣрѣте де пѣѣне сѣнѣѣ потоале фоатеа чеѣ топѣеце; о! дар каселе ачестор непорочѣцѣѣ, сѣнт зрѣпѣте, шѣ пѣѣне — пѣчѣ пѣѣне пѣ авет; сѣракѣл пѣрѣзѣеа есте лѣпсѣт. Кѣнд вѣне мѣезѣл попѣеѣ де тоамѣ кѣ фѣцѣѣ де протороакѣ че се ковоарѣ дн аерѣл дн гѣедат асѣпра пѣтѣмѣнтѣлѣ, кѣнд дн сѣш довѣтоачеле фѣекаре арѣ знде пѣлека капѣл, крѣвѣцѣл ѣзѣеце пѣмаѣ не речеле зѣдѣзрѣ шѣ дн сѣнѣрилѣ гоале а копѣлор пострѣ; тѣкѣлошѣѣ пѣлѣнг сѣѣ дѣчет лѣнгѣ фокѣрилѣ де знде зѣреск емѣнд фѣмѣрѣ. Дар фокѣрилѣ ачеле пѣ дн кѣлѣзеск не сѣ-

рачі; сѣракъл изгонит претѣтінде не третѣрѣ де фрѣг. Стрѣмошїи пострі кѣнд саѣ а дѣнат дѣпрезѣл алкѣтѣнд соціетате, еї пѣ аѣ цїѣт кѣ пої шї копїи пострі вом сѣ ацїѣцѣм сѣ фїм гонїцї де чеї асемїне поаѣ, о се ацїѣцѣм, ка чеї маї тарї декѣт пої се не рѣпеаскѣ дрептѣл пострѣ, шї сѣ пѣ фїе нїмене чїне сѣ стеа дѣ мїжлок шї сѣ се апере дѣпротїва рѣпїторїлор; о се ацїѣцѣм ка се перїм де фоаме шї де фрѣг дѣ мїжлокѣл соціетѣцїеї; Дѣмнезеѣ дѣнсѣ, аѣ цїѣт тоате ачесте; пентрѣ че пѣ аѣ дѣторсїнїмеле стрѣмошїлор пострі ка сѣ пѣ пѣрѣсаскѣ скорѣзрїме копачїлор шї пещерїме мѣнцїлор, ѣнде еї трѣїа дѣ паче, стѣпѣнї асѣпра капѣлѣ лор, ѣнде пої шї копїи пострі депрїншї дѣпѣ патѣрѣ ам фї фост акѣм дѣ старе сѣ не лѣпѣтѣм кѣ аспрїмїме времеї — ѣнде сїнгѣратечї, дѣ соціетате пѣмаї кѣ фїареле сѣлѣватече ам фї авѣт маї мѣлѣт сїгѣрапѣцѣ, декѣт дѣ соціетатеа челор асемїне поаѣ — ѣнде скорѣзра копачїлѣ шї пещера мѣнтелѣ пѣ авеа пїчї „емѣатїкѣрї“ пїчї „параграфѣрї.“

— Фемеїлор славе дїн сексѣл лемеш шї вїклеау, каре аѣ дѣтродѣс дѣтѣдате лѣкатѣл не фаца пѣмѣлїтѣлѣ, респѣнсѣ стѣпѣнѣл, фїнцї влестемате че пѣртацї тотѣаѣна лакрїмї ле фацѣ шї венїн не івїшѣ, дакѣ еѣ ам рѣпїт дрептѣл вострѣ, пентрѣ че мѣ цїѣдекацї? хѣлїнд пѣмеле челѣ преа дѣалт кареле аѣ зїс прїп пропачї: „Чел маре песте чел маре еа амінте, шї есте чїне сѣл цїѣдече не дѣлсѣл.“

— Ом де пентрѣ! тѣ, каре аї дѣлѣрѣкат дрїтѣл де пропрїетарїѣ асѣпра дрептѣлѣ копїлор пострі, пої пѣ те цїѣдекѣт, респѣлсѣрѣ вѣдѣвеле. дѣтре тїне шї дѣ-

тре копїи пострі се цїѣдече Дѣмнезеѣ; пої те рѣгѣт пѣмаї сеїцї фїе мїлѣ сѣ те дѣдѣрї де копїи пострі, шї пентрѣ чеаа че сѣлптем датоаре, опреѣче ѣна дїн каселе поастре, опреѣче дѣбѣ аѣ треї, опреѣче пентрѣ пе кѣт сѣцї фїм пѣлѣтїте де шанте орї кѣте шанте, дар дѣтоарче нѣбѣ пе челеманте, пѣ лѣса копїи пострі се тоарѣ дїппаїнте окїлор тѣї — темете де цїѣдеката лѣї Дѣмнезеѣ де а рѣпї дрептѣл челор маї славі декѣт тїне.

— Еѣ пѣ ам рѣпїт дрептѣл вострѣ — Дѣмнезеѣ дѣнї ва фї мартѣр дѣ зїоа цїѣдекѣцїї кѣ еѣ пѣ вѣам рѣпїт немїкѣ, а даосѣ пропрїетарїѣл: Параграфѣл есте ачела че ваѣ гонїт не вої, параграфѣл дѣсѣшї мѣ пѣсѣ стѣпѣн асѣпра дрептѣлѣ вострѣ, шї еѣ пѣ почїѣ немїкѣ дѣпротїва параграфѣлѣ.

— Параграфѣл! дар, чїне есте параграфѣл ачела? стрїгарѣ вѣдѣвїле, ѣнде есте ел? ѣнде шедѣ? спѣнїне нѣбѣ омѣле, ѣнде вом пѣтѣ афла не дїеаволѣл ачела де параграфѣ?

— Кѣвїосѣл гонї не вѣдѣве, дѣпѣ че маї де пайнте ле ростї кѣ: параграфѣл есте не стрѣмѣтат; есте ачела че деспартѣ пѣрцїме правїлеї; есте асѣл, дѣкѣт аѣ кѣ капѣл дѣ сѣс аѣ дѣ жос есте тот ачела.

Кѣпрїнсе де деспѣдеждѣрїе серманїле фемеї, дѣлѣцарѣ рѣгѣчїѣнеа ѣрмѣтоаре кѣтрѣ черїѣ: Тѣ! пе каре лѣтеа те кеатѣ вїне-фѣкѣторїѣл оаменїлор, мѣлгѣторїѣл вѣдѣвелор — пѣрїнтеле орфанїлор, спрїжїнїторїѣл асѣпрїцїлор — протекторѣл дрептѣцїї, Тѣ! чела че цїѣдечї шї педѣпсецїї вїнїле — респѣлѣтѣцїї апѣсѣторїлор — рѣсторпї не дѣпїлѣторї — пѣї капет лѣкомїеї шї тїранїеї, ѣѣне Доамне! а-

свѣлтѣ рѣгъчѣнеа поастрѣ че о дѣлцѣм дѣн нѣде имѣи дѣрероасе шѣ сѣшѣате, дѣтоарѣ ата прѣвѣре асѣпра пѣтѣнтѣлѣи де веzi параграфѣл кѣм жѣфѣеце пе копѣи вѣдѣвелор. Фѣе пѣтернѣка та воѣнцѣ съ сѣфле вѣптѣл крѣвецѣлѣи асѣпра параграфѣлѣи, дѣпрекѣм сѣфлѣ пе сѣнѣрѣле копѣилор пострѣи — сѣи дѣгѣеде сѣмдѣрѣле шѣ се тоарѣ вѣис де цѣрѣл пордѣлѣи.*)

Рѣдѣкѣ воареа рѣсѣрѣтѣлѣи се дѣпѣдѣшѣ сѣфлареа лѣи — сѣ се топеаскѣ шѣ сѣ се сѣшѣе дѣпрекѣм се сѣшѣе имѣиле поастре, кѣнд шѣрѣдем лакрѣмѣле копѣилор пострѣи. Дѣ пѣтере пѣтѣнтѣлѣи, сѣ се рѣскоале асѣпра параграфѣлѣи, се здрѣвеаскѣ тѣдѣлѣрѣле лѣи, шѣ се стѣнгѣ помѣнѣреа лѣи кѣ сѣпет. Фѣтееа параграфѣлѣи рѣтѣе вѣдѣвѣ ка поѣ шѣ исгонѣтѣ дѣпрекѣм сѣнтѣм поѣ исгонѣте де дѣнсѣл. Копѣи лѣи се сѣфѣре дѣпре кѣм сѣфѣр копѣи пострѣи. Кѣнд вор ста ла цѣздекатѣ, се лѣсе деа дрептате, дѣпре кѣм параграфѣл аѣ дат нѣѣ дрептате. Кѣнд вор чере мѣлѣ, сѣ афле дѣпре кѣм афлѣм поѣ астѣлѣи мѣлѣ дела дѣнсѣл. Кѣнд вор плѣнѣе де фѣоаме, се кадѣ сѣпт прѣпѣсѣрѣи шѣ вѣпѣцѣи, дѣпре кѣм сѣпт астѣлѣи кѣвѣцѣи копѣи пострѣи. Аратѣ лѣтеѣи мѣлѣстѣево Доамне дрептатеа та, спре а фѣи пѣлдѣ ачелора че нѣ ласѣ дѣ одѣхлѣ пе серак сѣ се дѣкѣне шѣ сѣ сѣлѣвеаскѣ вѣшѣеле тѣѣ чел де маре кѣ вѣнцѣ ал татѣлѣи — ал фѣѣлѣи шѣиал сѣфѣнтѣлѣи дѣх. Amin.

Narrateur Identique.

ЧЕ СЪ ФІЕ КЪ РОМѢНИ?

De unde съ дѣчепѣм шѣ ла че лок съ дѣчетѣм? — Дѣкѣ дела апл 1854 дѣкоаче дѣкѣнд нѣ се пѣреа, кѣ нѣде идеѣ маѣ фѣлантропѣе се дѣторк шѣ дѣ капѣтеле компатрѣиѣилор пошѣрѣи челор де алте нацѣи дѣ Трансѣлванѣа, кѣнд прѣвѣск ла старѣа чеа пѣпѣствѣтѣ а Ромѣнилор, — шѣ ѣрѣш маѣ кѣ деосѣвѣре де атѣнѣи, дѣкѣнд вѣна дѣн ачелѣаш нацѣи поаѣ коплѣкѣитоаре се сѣлеце а адѣче пѣсте ромѣните, че вѣштѣрѣ маѣ тѣлт де вѣн мѣлѣион шѣ доаѣ сѣте де мѣи сѣфлѣте, о прѣфачѣре шѣ о стѣнѣере тоталѣ нацѣионалѣ, де атѣнѣи зѣк шѣ пѣпѣ акѣта се рѣдѣкарѣ кѣнд шѣ кѣнд вѣрѣвацѣи шѣ дѣн сѣнѣл нацѣеѣ ромѣнецѣи, карѣи саѣ вѣртѣрѣрѣ кѣ тѣлтѣ лѣаре амѣнте тоатѣ мѣшкарѣеа елементѣлор нацѣионале, саѣ адаосѣрѣ шѣ еѣ кѣ кондеѣлорѣ кѣ кѣвѣнтѣл сѣпре а лѣтѣрѣи шѣ дрептѣрѣле че ар авеа нацѣа ромѣнеаскѣ дѣ ачѣастѣ патрѣе, сѣпре а фѣче пе челѣлалте нацѣи, ка сѣ рѣкѣноаскѣ ачелѣеа дрептѣрѣи шѣ мѣшкацѣи кѣар де ѣнтерѣсѣл патрѣеѣ, сѣ ѣа дѣndemп а нѣ маѣ сѣфѣрѣи, ка атѣта пѣтере моралѣ, ѣнтеллектѣвалѣ шѣ фѣзѣкѣ, че заче дѣ ромѣните аскѣпѣсѣ шѣ dormitѣнд, сѣ маѣ рѣштѣе шѣ пе вѣиторѣв перѣдѣтѣ пѣпѣтрѣ вѣпѣле комѣп. — Дѣн веакѣл трекѣт дѣпѣ тѣлтѣ лѣптѣ де врео чѣнѣзѣенѣ шѣ маѣ вѣне де аѣи, адекѣ дѣкѣ дѣн времѣле дѣмпѣратѣлѣи Карол ал шасѣлеа (1750), — пе ла апл 1791 сѣпт дѣмпѣратѣл Леополд Пѣеа, прѣп вѣпѣтатеа ачѣствѣи монарх се ащѣрѣл ла дѣета Трансѣлванѣеѣ о рѣгѣмѣнте шѣ плѣпѣсоаре ешѣтѣ дѣн кондеѣл кѣлѣгѣтрѣилор дела Блаж, фѣкѣтѣ дѣн вѣтѣмѣле дѣнтрѣеѣи нацѣи ромѣнецѣи дѣн Тран-

*) ! ? . . .

сілванія дѣпъ кѣм есте еа деспѣрѣитъ кѣ конфесія религіозасъ дп зпѣтъ ші дп не зпѣтъ ші сѣвскрісѣ де амѣндоі Епископіі. Ачеастъ пѣхпсоаре а Ромѣнілор с'аѣ ші тпнѣрѣт дп Сібіѣ лѣгпнеце (прекѣм фѣсесе скрісѣ), пентрѣ-ка націіле ші апѣміт націа сѣсаскѣ кѣм се зпѣа кѣ атѣт маі зшор сѣ о поатъ рефрѣпце, лѣкрѣ, ла каре с'аѣ ші дпчеркат, рѣпосатѣл Едер, де ші фѣрѣ фолос; ромѣнеце прекѣт пѣім пѣхпсоареа пѣ с'аѣ тпнѣрѣт, ам авѣт дпсѣ прілеж а о ведеа копіатъ ла маі тѣлѣі прпн царѣ, кѣм ші традѣсѣ дп ромѣнеце. Кѣ тоате ачестеа Редакція ачестор Фоі аѣ кѣцетат де тѣлт а тпнѣрѣ дпкѣ одатъ ачеа а поастрѣ, а пѣрпнді-лор поцуріі пѣхпсоаре, дар времіле пѣпѣ астѣзі пѣ пеаѣ ажѣтат, саѣ ка сѣ о спѣпет кѣрат, пѣ ерат сѣферіді а о пѣлѣка. Акѣта дпсѣ, дѣпѣ че ведем, вѣткѣ кіар теаскѣл петцеск ал Трансілваніеі пѣ с'аѣ сѣіт саѣ пѣ ш'аѣ прецетат а пѣлѣка зп естракт дпн де тѣлте орі поменіта пѣхпсоаре а Ромѣнілор, адѣогѣнд ші рефле-ксііле ла дѣпса *); дѣпѣ че де алтѣ парте афларѣт, кѣткѣ зпіі дпн аі поцуріі маі пѣдпн кредпчопші, некѣпоскѣнд пічі пѣп-втѣріле череріі Ромѣнілор, пѣціпнд пічі кѣм ар треѣзі сѣ ші апере іптересѣл, пѣп капѣл дп пѣтѣнт ші офтеазѣ фѣрѣ пѣ-дежде: ам сокотіт кѣ é де не-апѣратѣ тре-ѣпцѣ а апѣка іарѣш кондеіѣл а тѣлп, пѣ дптрѣ атѣта спре а дпшпра контра доѣезі пе ларг, ла каре се чере маі тѣлтѣ време словодѣ ші о карте дптреагѣ,

чі маі вѣртос спре а арѣта пѣтаі атѣта, кѣткѣ каѣза дреаптѣ пѣ поате фі пердѣ-тѣ, ші кѣ Ромѣнѣл дп зілеле поастре, орі кѣм сѣпт де греле дппрецізѣріле, дп прівпнда націоналітѣдеі п'аре пічі о прічіпѣ а кѣдеа ла деспѣдежде.

Спре а пѣтеа фі дпцелеші де кѣтрѣ тоді четіторіі, се кѣвіне ші поаѣ а река-пѣтѣла пе скѣрт маі дптѣѣ череріле на-ціеі ромѣнеціі дпн веакѣл че трекѣ, апоі а дедѣче іарѣш пѣтаі пе скѣрт історіче-ще ші чеімалѣі паші, пе каріі і'аѣ маі фѣкѣт саѣ се сімірѣ кѣпетепііле попорѣ-лѣі аі фаче де атѣпчі ші пѣпѣ акѣта спре ісѣхпндіреа дрептѣрілор ачестеіа. Іа-тѣ маі дптѣѣ пѣкѣтѣріле. Ромѣніі аде-кѣ череа:

1) Ка рѣшпнѣтоареле пѣмірї а націеі ромѣнеціі, ка ші кѣм ачеаста ар фі пѣ-таі сѣферітѣ дп патріе, іар пѣ прїімі-тѣ, сѣ се рідіче кѣ тотѣл, ші націа сѣ се рестаторпнчеаскѣ дп векіле сале дрептѣрї четѣдепенці (чівіле) ші де стат, каре але еі дрептѣрї с'аѣ рѣпнп оарешкѣш фѣрѣ ве-сте ші фѣрѣ пічі о віпѣ доѣедітѣ дп коп-трѣі пічі дпн партеа челорлалте націі, пічі дпн партеа допнпторілор че ера дѣпѣ времі.

2) Ромѣнілор сѣ се деа ачел ранг дптре статѣріле Цѣрріі, пе каре л'аѣ авѣт еі пѣпѣ пѣла апѣл 1437, прекѣм се аратѣ ачеаста дптрѣп докѣмент че с'аѣ афлат дп конѣентѣл (тѣлпѣстіреа) де ла Кѣлж-тѣлпѣштѣр, зпде се ворѣеде апріат деспре зпверсітатеа (статѣріле) лѣкѣіторілор Ып-гѣрї ші Ромѣніі дп пѣрѣіле Трансілваніеі.

3) Попітеа ромѣнеаскѣ фѣрѣ deосі-віре кѣ ар фі зпѣтъ саѣ пѣзпнѣтъ кѣ вісе-ріка апѣсапѣ Романѣ, прекѣм ші повлітеа ші попорѣл ромѣнеск дп четѣді ші пе

*) Bezi Blätter für Geist, Gemüth und Vater-landskunde Nr. 31, 32, 33, 35, 36, 37.

ла сате съ фие трактаді ші съ айвъ дрептъріле дптокта ка ші попімеа, повілімеа ші попоръл челор треі паціі че аѣ пѣс жъръ-шжптѣл de зпире дптре сіне.

4) Ла дппърдиреа дрегъторіілор ші а слѣжвелор пѣвліче дп комітатѣрі, дп скаѣне, дп дістріктѣрі ші дп алте комѣні-тѣді, прекъм ші ла кърте, дп провинціе, апоі ла депѣтадііле діетале съ се алеагъ ші съ се депѣмеаскъ дпн Ромѣніі пропорціонат дѣпъ мѣлдімеа лор.

5) Ачелѣа комітатѣрі, скаѣне, дістріктѣрі ші комѣнітѣді, дптрѣ каре лѣквіеск маі мѣлді Ромѣніі декът алте паціі, съ ші іа пѣмірі ромѣнеціі, саѣ чел пѣціп о пѣміре местекатъ зпгъро-ромѣнеаскъ, саѣ маі віне щергѣндѣ-се кѣ тотѣл пѣміріле de акъма, діпѣтѣріле ші локѣріле съ се пѣміаскъ ка одініоаръ дѣпъ рѣжѣрі ші дѣпъ четѣдзіе, дпсѣжршіт песте тот лѣквіторіі Цѣрріі кѣ тоціі фѣрѣ deосівіре de націо-літате саѣ реліціе съ фие пѣрташі ла дрептѣрі ші лівертѣді de о потривъ ші дѣпъ але лор релѣдіі съ поарте грѣтѣділе про-порціонат.

6) Фіндкъ ла дпгътпларе, кѣнд а-чѣастъ рѣгъмінте ар фі дппѣртѣшітѣ ста-тѣрілор Цѣрріі, лесне с'ар пѣтеа фаче, ка з-пніі фѣрѣ а респекта дрептатеа ші історіа, поате дпн зрѣ націоанлъ саѣ реліціоасъ съ поатъ дпнедека порочітѣл режълтат але ачестор черері: Ромѣніі се роагъ, ка съ ле фие дпгъдѣіт а дінеа зп конгрес на-ціоанал алкътѣіт дпн амѣндоі епіскопіі ші дпн алте персоане алесе дпн клерѣрі, дпн по-вілімеа ромѣнеаскъ ші дпн статѣл шілітѣ-рескъ, ші съ поатъ тріміте кѣцііва депѣтаді дпн міжлокѣл лор, спре а'ші ащерне пѣ-пѣстѣріле ла преапалтѣл трон; дпплініреа

ачестеі черері о пѣдѣждѣіеск Ромѣніі кѣ атѣта маі вѣртос, кѣ кѣт ші падіа ілірі-кѣ (дп Ылгаріа) авѣ асеменеа порочіре (de а дінеа конгрес націоанал) ші ромѣнімеа пѣтѣрѣ зп міліон de сѣфлете (атѣнчі, іар акъма кѣ доаъ сѣте ші маі віне de маі пе-сте зп міліон).

Пѣпъ ачі пѣпктѣріле пѣлѣисореі Ромѣ-нілор Трансілвані. — Веде орі ші чіне ла чѣа діпѣтіе четіре, кѣмкъ ачесте черері de ші пѣ комплете дп тоатъ прівінда, аѣ фост дпсѣ фоарте інітоасе; деспре ачѣаста се на конвінціе ачѣла, каре кѣпѣаде історіа кѣторва ані пѣпѣрѣді дпнаінте de апъл 1791 пѣпъ ла апъл 1783 дпдѣрѣпт.

Надіа ромѣнеаскъ дпші спріжоні але сале черері ші претензіі кѣ зрѣтѣоареле тѣмеіврі.

а) Кѣ векімеа, дпкѣт адекъ Ромѣніі ка рѣтѣніде а колоніілор romane адѣсе дп Dacia de дппѣратѣл Траіан ші de алдіі дппѣраціі аі Ромѣнілор песте тоате веа-кѣріле ші дп контра тѣтѣлор пѣвоірілор варваре аѣ рѣмас тотѣші статорнічі лѣкві-торі аі Dacieі пѣпъ ла веніреа Ылгѣрілор, не кѣнд ачѣціа вѣтѣді дпфрікошат ші а-лѣвгаді дпн пѣмѣотѣл Ателкѣс пріп Паці-паці, с'аѣ мѣтат кѣ корѣріле ші фамілііле лор дп Панноніа, адекъ дп Ылгаріа de а-стѣзі, іар de аічі о парте дпн еі сѣпг кѣп-танѣл лор Тѣхѣтѣм дп веакѣл ал 9меа аѣ пѣвѣліт дп Трансілваніа, знде дѣпъ о вѣ-тѣліе фоарте крѣпченѣ че авѣрѣ кѣ Ромѣ-ніі ка стѣпѣпні аі ачестеі Цѣрріі, маі не зрѣтѣ оторѣрѣ не Домпъл (пріндѣл) ачестора а-пѣте Целѣв; дѣпъ ачѣаста Ромѣніі de вѣ-на лор воіе, іар пѣ сіліді, ка зпніі каріі дела Кѣлѣж дпкоаче маі авеа лок ші міжлоаче de а се апѣра дп Цара лор, дѣдѣрѣтѣ мапа

къ Тѣхѣтѣм алегѣндѣл не ел de domn. Din familia Magiarѣлѣ Тѣхѣтѣм стѣпѣнѣрѣ принцѣл дн Трансилваніа пѣпѣ ла С. Стефан краѣлѣ Ѣнгариѣ, каре вѣрѣнд шѣ лѣѣнд дн принѣоаре не принцѣл Gyula непот алѣл Тѣхѣтѣм, Трансилваніа о днтрѣцѣ къ короана Ѣнгариѣ. Ачестеа ле повестеѣе скрѣиторѣл Непѣмит (Anonymus) потарѣв а краѣлѣлѣ Бела ла кап 27.

б) Докѣментѣл дела 1437 афлат ла Кѣлѣжтѣпѣштѣр пѣблѣкат шѣ de вестѣтѣл ѣсторѣк Праѣ скрѣе лѣтѣрѣит: Paulus Magnus de Vajda-háza Vexillifer Universitatis Regnicolarum Hungarorum et Valachorum in Partibus Transilvanicis etc. etc. Дечѣ фѣиндѣкѣ

в) Скрѣиторѣл сѣс пѣмит Праѣ аратѣ, кѣтѣкѣ дн докѣментѣл дела Кѣлѣжтѣпѣштѣр вѣпѣверѣсѣтатеа лѣкѣиторѣлор Магѣарѣ шѣ Ромѣнѣнѣ апелеазѣ ла вѣн алт докѣмент дат де Сф. Стефан, днтрѣ каре се ворѣеѣе де дрептѣрѣле шѣ скѣтѣнѣделе лор, ачестеа доведеѣе, кѣтѣкѣ амвеле ачесте паѣцѣ аѣ дрентѣрѣ шѣ скѣтѣнѣде де о потрѣвѣ. Шѣтѣкарѣкѣ

д) Дѣлкѣ ла ачелаш ан, дн каре саѣ дат ачел докѣмент дела Кѣлѣжтѣпѣштѣр, днтрѣ Магѣарѣ, днтрѣ Сѣкѣшѣ шѣ днтрѣ Сасѣ сѣаѣ дѣкеѣат о деосѣвѣтѣ вѣпѣре, не каре еѣ дн анѣл вѣртѣторѣл 1438 оаѣ ре'ноѣт, тотѣш вѣпѣреа ачестеа нѣчѣ декѣт пѣаѣлѣвѣтѣмат дрентѣрѣле шѣ скѣтѣнѣделе паѣцѣеѣ ромѣнѣнѣцѣ, дн протѣвѣ еа токѣта атѣнѣчѣ се афла дн чеа маѣ фрѣтѣоасѣ флоре, кѣчѣ токѣта не ачелеа вреѣтѣ чеѣ маѣ тарѣ вѣрѣваѣцѣ сѣаѣ але: принѣ словодѣл глас ал статѣрѣлор ла челе маѣ палте постѣрѣ (спр. п. Іоан Хѣниадес); астфелѣлѣ паѣцѣа ромѣнѣеасѣкѣ аѣ рѣтѣас дн дрептѣрѣле сале пѣпѣ кътрѣ веакѣл ал шѣнтеспрезечелеа. Дѣнтрѣ'ачеа

е) Дѣлкѣ din веакѣл ал шѣаѣспрезечелеа (1520) сѣаѣ фост порнѣт ересѣрѣле шѣ descriпѣрѣле дн вѣсерѣка апѣсеанѣ латѣнѣ, дн вѣрта кѣреѣа не лѣпѣгѣ вѣсерѣка романо-католѣкѣ дн Трансилваніа сѣаѣ маѣ прѣимѣт шѣ чеа калвѣно-реформатѣ, чеа евангелѣко-лѣтеранѣ шѣ чеа вѣпѣтѣрѣшасѣкѣ (соѣнѣанѣ,) треѣѣндѣсе дн констѣтѣѣцѣа ѣѣреѣ (Argobat. Const. Part. 1. T. 1. Art. 2). Дечѣ тѣкарѣкѣ дн ачѣа декларациѣ де прѣимѣреа рѣлиѣиѣлор нѣ се фаче нѣчѣ о поменѣре а вѣсерѣчѣеѣ греко-рѣсѣрѣтѣене, ка а вѣнеѣа, де каре попорѣл ромѣнѣеск сѣаѣ ѣинѣт дела днчѣпѣтѣл креѣѣнѣтрѣиѣ сале; де шѣ нѣчѣ сѣаѣ пѣтѣт фаче врео поменѣре аѣ ачелаш, дн прѣѣнѣ къ ачѣеѣ артѣколѣ де леѣе ворѣеск пѣмаѣ деспре рѣлиѣиѣле че сѣаѣ пѣскѣт принѣ реформациѣ вѣсерѣчѣеѣ романе, апѣсене: тотѣш вѣсерѣка греко-рѣсѣрѣтѣеанѣ дн Трансилваніа акѣтѣа ка шѣ маѣ пѣнѣте рѣтѣасѣ словодѣл шѣ петѣрѣвѣратѣ дн пѣзѣреа рѣлиѣиѣеѣ сале, кѣтѣ шѣ дн стѣпѣлѣпѣреа тѣтѣлор дрептѣрѣлор днпѣреѣнѣпате къ ачѣеа, ачѣестеа се доведѣеѣе деѣтѣл шѣ принѣ ашезареа епѣскопатѣлѣлѣ греко-рѣсѣрѣтѣеан дн Пѣоаѣцѣл де сѣс фѣкѣтѣ ла анѣл 1557 принѣ крѣѣаса Ісабела. Дн протѣвѣ

ф) Ачѣестѣ соарте Ромѣнѣлор аша пѣртѣнѣитоаре де каре се вѣкѣварѣ атѣтеа веакѣрѣ, дн веакѣл ал шѣапѣтеспречелеа атѣт дн прѣвѣнѣѣа констѣтѣѣцѣеѣ лор чѣвѣле, кѣтѣ шѣ дн прѣвѣнѣѣа рѣлиѣиѣоасѣ сѣаѣ скѣмѣват фоарте, дѣпѣчѣ Магѣарѣ, Сѣкѣшѣ шѣ Сасѣиѣ вѣпѣреа лор фѣкѣтѣ ла а. 1437 шѣ 1438 дн анѣл 1613, 1630 шѣ 1649 о репѣоѣрѣ, шѣ атѣт конѣѣѣиѣле ачестѣеѣ вѣпѣрѣ, кѣтѣ шѣ сѣс поменѣѣиѣ артѣколѣ фѣкѣѣцѣ дн фаворѣл чѣлор патрѣ рѣлиѣиѣ дн треѣкѣрѣ днтрѣ леѣѣле пѣблѣче а патрѣиѣ: кѣчѣ къ ачѣест прѣлеѣж

с'аѣ десѣт дѣтре леѣме Цѣрїи шї кѣдїва артіколі ѳоарте стрїкѣторї шї дѣшманї релїѣїї шї паѣїї Ротѣнілор. Прекѣт

1. Arrg. Const. P. 1. T. 8. Art. 1. Мѣкаркѣ паѣїа ротѣнеаскѣ дѣ Царѣ пѣ е сокотїтѣ дѣтре статѣрї, тотѣш попїї еї, пѣпѣ кѣнд се вор сѣѳерї пентрѣ вїпеле овѣсеск, вор ава а пѣзї зрѣшѣоареле шѣл.

2. P. I. T. 9. A. 1. Де шї паѣїа ротѣнеаскѣ дѣ Царѣ есте сѣѳерїтѣ пентрѣ вїпеле комѣн, дѣсѣ тотѣш шї фїндкѣ ѳѣрѣ а шї прївї стареа са чеа апѣсѣ шѣл.

3. P. III. T. 1. A. 1. Дѣпѣ че Цара дѣ пѣтереа констїтѣѣїї Цѣрїї стѣ дїн треї паѣїї, дакѣ о паѣїе есте асѣпрїтѣ дѣ лїбертатеа, прївїлеѣїзрїме шї ашезѣмїнтеле сале, челелалте паѣїї сѣ ѳїе датоаре шѣл.

4. P. III. T. 53 A. I. Мѣкаркѣ релїѣїа Ротѣнілор пѣ се пѣшѣрѣ дѣтре челе патрѣ прїїмїте (resertas), тотѣш дїн попїїмеа лор аша пѣшїдїї кѣлзгѣрї пѣ пот ѳї прїїмїдї шѣл.

Дечї пѣ се поате прїчепе, кѣм с'аѣ пѣтѣт трече ачешї артіколі дѣшманї дѣтре леѣме Цѣреї, кѣчї адекѣ дѣсѣш дїн прекѣвѣтареа шї дїн дѣтѣрїреа кондїчеї де леѣї се доведеше дѣведерат, кѣткѣ дѣтр ачешеш с'аѣ петрекѣт пѣмаї декретѣрїле шї хотѣрѣрїле дїетале че с'аѣ ѳѣкѣт дела апѣл 1540, декѣнд Трансїлванїа с'аѣ designat de кѣтрѣ Ыгарїа, їар пѣ шї де маї painте. Де алтѣ парте, нїчї дела апѣл 1540 пѣлѣ ла 1653 дѣ каре с'аѣ алкѣтѣвїт кондїка, нїчї дїн времїле маї веки пѣ се аѳлѣ врезн артікол ал Цѣрїї, каре сѣ адеверезе, кѣ паѣїа шї релїѣїа Ротѣнілор дїн врео вїпѣ оарешкаре полїтїчешкѣ ар ѳї.рѣтас пепрїїмїте шї тот попорѣт лор дѣ Цара ачешеш сѣѳерїт пѣмаї пѣлѣ кѣнд

ва поѳтї ачешеш вїпеле комѣн. Дечї не аѳлѣндѣсес асѣѳелїз де леѣе позїтївѣ, паѣїа ротѣнеаскѣ креде, кѣткѣ асѣлїа адаосѣрї де артіколі деѳѣшѣторї кѣм сѣлѣт чеї де сѣс, аѣ ѳост вѣрѣдїї дѣ кондїкаѣїїлор с'аѣ прїп пегрїма компїлаторїлор ѳї, с'аѣ (лѣкрѣ че есте маї де крешѣт) прїп рѣшїга кѣїа, де каре дѣсѣ тѣчет асѣѣдате. ѳїе ачешеш орї кѣм ва ѳї, хѣлеле ачелеа вѣрѣлте дѣ кондїкѣ асѣпра вѣнї паѣїї респектїве аша пѣтероасе пѣ сѣлѣ ка нїще леѣї ѳѣндатемале лѣмѣрїте, чї пѣмаї ка нїще прекѣвѣтѣрї кондїѣонате кѣ шѣкаркѣ, дѣпѣче; дїн протївѣ докѣментѣл дела Кѣлзжѣпѣшѣтѣр, прекѣт шї їсторїа доведеше кѣрат, кѣткѣ не ачеле времї статѣрїле Цѣрїї ста пѣмаї дїн Ылгѣрї шї Ротѣнїка вїпї карїї дѣ времеш лѣї Тѣхѣтѣш аѣ дат вїпї кѣ алдїї шѣва словѣд, прїп зрѣмаре тожма дїн протївѣ Ротѣнїї аѣ лѣсат шї аѣ сѣѳерїт лѣлїгѣ сїне не челелалте паѣїї маї тїнере.

Дїн тоате ачешеш траѣет дѣкеїереа, кѣткѣ дѣпѣче паѣїа шї релїѣїа Ротѣнілор пѣ прїп леѣї пѣлїче, чї пѣмаї прїп пепорочїрї дїн аѳарѣ дѣ веакѣрї варѣвара ѳѣрѣ де кларате ка лїпсїте де дрепѣрїле авѣте, ва дѣкѣ Ротѣнїї дїн пѣшѣнтѣл крїешк (сѣсеск) аѣ шї ѳост алѣнгадї дѣ дозѣ рѣндѣрї, тѣкаркѣ прївїлеѣїл Andrean ле дѣ лор дрепѣрї де о потрївѣ кѣ Сасїї, тотѣш Ротѣнїї пѣдѣждїешк дела дѣдзрареа моларкѣлї, а ѳї рестаторнїѣїдї дѣ дрепѣрїле лор, кѣ атѣт маї вѣртѣс, кѣ

Леополд I. прїп рескрїнтѣл сѣѣ дїн 19. Martie 1701 аѣ порѣнчїт, ка ачешеш Ротѣнїї, карїї с'аѣ вїпїт кѣ вїсерїка алѣсанѣ романѣ, сѣ ѳїе сокотїдїї де рангѣл статѣлїї романѣ-католиѣлор. Маї дѣлѣоло

Дипъртеаса Maria Тересиа тоате привилецириле дипъратълѣ Леополд шѣ авѣтит дипломеле даге Ромѣнилор дѣкъ леаѣ дипѣрит. Дипсѣршит

Диппъратъл Iосѣф II. аѣ даг фъръ деосѣвѣре тѣтълор ачелеаш привилецири, прин зрмаре шѣ Ромѣнилор.

Ачеаста есте рѣгѣминтеа нациѣи ромѣнещѣ ащерпѣтъ ла апѣл 1791 Резълтатъл еѣ каре аѣ фост, се щѣе. Статѣриле лзарѣ пѣлпсоареа Ромѣнилор ла сѣне спре а шѣ фаче рефлексиеле асѣпра еѣ, саѣ адекъ а о рефрѣнѣе шѣ а о лепѣда. Рефлексиеле с'аѣ шѣ фѣкѣт; диптр'ачеаа зрмарѣ времѣле челе греле, фатале асѣпра Европѣи диптрѣци; тревѣинѣеле шѣ пѣсѣриле челе де акасѣ але нациилор тревѣирѣ съ амѣцаскъ, прин зрмаре Ромѣниѣ рѣмасерѣ тот дип стареа лор де маѣ наѣнте петѣлѣвѣтитѣ, кѣ ачеа деосѣвѣре дѣпсѣ, кѣткъ шѣ дип времѣле маѣ дѣп коаче орѣ знде атѣрна ферѣчѣреа лор пѣмаѣ дела Монархѣл, еѣ аѣ фост пѣрѣреа тѣпгѣѣадѣ шѣ зшѣраѣѣ. — Дар фѣндкъ Ромѣниѣ де кѣтрѣ партеа дипротѣвѣтоаре ера дѣпвѣновѣциѣѣ, кѣткъ дѣпшѣи пѣмаѣ ка рѣтѣшѣе а Дачѣлор романизаѣѣ шѣ рѣтрашѣ ла мѣнциѣ, саѣ шѣ маѣ пѣцип декѣт атѣта, ка венетѣчѣ маѣ тѣрзѣи, прин алор дѣпкѣтѣтѣтѣ черере ар ѣиптѣ рѣстѣрпареа дѣп темѣлѣи а сѣстемѣи статѣрилор трансѣлване шѣ префа-череа тоталѣ а стѣреѣ леѣѣѣте дѣп ачеастѣ Царѣ: спре а лѣтѣри черереа Ромѣнилор дѣпдатѣ дип зрма дѣтеѣи дѣп 1791 пѣципѣи вѣрѣваѣѣ аѣ Ромѣнилор, карѣи ера не ачелеа времѣи адѣпаѣѣ маѣ вѣне дип исторѣе шѣ дип политѣка Цѣреѣ, апѣкарѣ а се сѣѣтѣѣ шѣ а кѣѣета кѣ тотдеадѣнѣл асѣпра позѣциѣи дѣп

каре се аѣла наѣѣа; аша дѣпѣ алте скѣриѣ маѣ тѣрѣнте се пѣскѣ исторѣа прѣтопѣпѣлѣи шѣ ревѣзорѣлѣи де кѣрѣѣ Петрѣ Маѣор. Скопѣл ачестѣи кѣрѣѣ маѣ вѣртѣс аѣ фост: А доведѣ не кѣт се поате десѣвѣршит романиѣтеа Ромѣнилор; а арѣта векѣтеа лор дѣп Дачѣа, апѣтит дѣп Трансѣлванеа, а лѣтѣри дрептѣриле че леаѣ авѣт, каре лѣ с'аѣ рѣпѣт шѣ каре лѣ се кѣвин дѣп патрѣа ачеаста. Е-сте щѣѣт, кѣ коптрарѣи Ромѣнилор маѣ дѣп-тѣѣѣ с'аѣ сѣлит а дѣпѣдѣшѣи ачеа карте, шѣ де пѣ пѣшѣа ла мѣжлок Д. Са Палатѣнѣл, еѣ маѣ кѣ ера сѣ шѣ ажѣпѣтѣ скопѣл; дѣпѣ ачеаста се рѣдикарѣ зѣи шѣ алѣѣи спре а ре-фрѣнѣе довезѣле адѣсе де аѣкторѣл исторѣиѣ Ромѣнилор. Астѣелѣѣ се дѣпѣнѣсе о дѣспѣтѣтѣ ферѣнѣте кѣар дѣптрѣ аѣкторѣл шѣ дѣптрѣ зп дѣпвѣдат стрѣпѣн (Копѣтар), каре дѣпсѣ аѣ кѣрс дѣп лѣмба латѣнѣ шѣ пѣп-трѣ ачеаа пѣвѣлкѣлѣи четѣторѣѣ а Ромѣни-лор карѣи пѣ кѣпоѣдеа ачеастѣ лѣмѣѣ, дѣспѣ-та рѣмасе парте маре пѣкѣпоскѣтѣ. Дѣптр'а-чѣеа тотѣш дѣп сѣера лѣтерацилор стрѣпѣи агѣ-тѣѣѣле ачестеа аѣ прѣдѣс оарѣшкарѣ десѣп-наре дѣп пѣрерѣ асѣпра Ромѣнилор, дѣпсѣ ачѣеа токѣта пѣптрѣ-кѣ аѣ фост десѣпнаре, пѣчѣ пѣтеа хотѣрѣѣ, пѣчѣ тѣкар стрѣѣвѣте дѣп-трѣп пѣвѣлкѣ маѣ маре. Аша исторѣа лѣѣ Петрѣ Маѣор де шѣ аѣ авѣт резълтате ма-ниѣе, дѣп мѣлте прѣвѣнѣѣи неащѣпѣтѣте шѣ преа-дорѣте пѣптрѣ Ромѣниѣ, тотѣш скопѣл дѣп-пѣлѣн пѣ шѣ л'аѣ ажѣпѣс пѣчѣ пѣпѣ асѣѣѣ. Маѣ тѣрзѣѣ се рѣдикарѣ кѣѣѣѣѣ Ромѣниѣ тѣ-пѣрѣ, карѣи стѣѣѣа ла Пѣща саѣ ла Вѣена, сло-возѣрѣ дѣп пѣвѣлкѣ дѣсертѣѣѣи рѣспекѣтѣе фо-арте вѣне скѣриѣе лѣтѣнѣше, саѣ ромѣнѣе шѣ зпа нещѣеде. (Ва зрма.)